

Gospodarstvo samostojnih demokratov.

DEMOKRATI SO PODOBNI GOSENICAM.

»Slovenski Gospodar« je že pisal o tem, kako so liberalci ali samostojni demokrati zapravili denar, ki je bil naložen v Slovenski banki. Jemali so iz banke milijone za agitacijo ob volitvah za svoje liste »Domovino« in »Jutro«, plačevali s tem denarjem svoje agitatorje in tako spravili na stotine vlagateljev ob njih denar. Glavni voditelji samostojnih demokratov: dr. Žerjav, dr. Brezigar in mariborski advokat dr. Lipold so jemali iz te banke kar na debelo stotisočake, ne da bi jim o teh svotah trebalo polagati račune. Ali je bil to njihov denar? Kaj še! To je bil denar vlagateljev. Dobili smo od več strani obupna pisma ljudi, ki so zgrubili svoje vloge v demokratiški Slav. banki. Navedli bomo samo nekatera:

Iz Rošopca pri Mariboru nam piše prijatelj: V naši občini živi pri svojih sorodnikih starček A. J., ki je pred več leti prodal v Svečini svoje posestvo. Denar je naložil v tedanjo »Marburger Eskomptbank« na Aleksandrovi cesti. (Pozneje so to banko prevzeli demokrati in jo prekrstili v »Slavensko banko«.) Ko je starček hotel pred Božičem dvigniti par stotakov za zimo, je zvedel, da je ta banka ustavila izplačila. Starček je jokal kot mali otrok. »Banka, ki so jo vodili demokrati, ga je spravila ob vse. Možek je res usmiljenja vreden. G. urednik! Povejte nam imena tistih brezvestnih ljudi, ki so spravili banko na nič. Taki ljudje zaslužijo, da se jih položi na mizo in se jim na pete dvakrat po pelindvajset, potem za celo življenje vrže v zapore med navadne goljufe...«

Drugo pismo, ki smo ga prejeli od Gornje Sv. Kungose, glasi: »Na Plavču v svečinski župniji živi pošten kmet K. Posestvo je predal hčerki, oziroma zetu g. P. Tudi on je imel naloženo precej denarja v »Slovenski banki« (poprej »Marburger Eskomptbank«). Celo življenje je skrbno gospodaril, bil varčen, da si je tako za stara leta dejal nekaj na stran. In ko je g. K. nedavno prišel v banko, da mu zaračunajo obresti, je dobil odgovor: »Se kapitala vam ne moremo izplačati, kamo li obresti! Moža bi skoro kap zadela od razburjenja. Banko so spravili na nič demokrati in ob denar so spravili poštene vlagatelje. Opišite to zdaj pred volitvami, da se bodo ljudje ogibali demokratov kakor garjevih ovc...«

Najbolj žalostna pa je usoda služkinje Košar v Mariboru. Stanuje pri g. Kristanu v Loški ulici. Sirota si je kot deklica celo življenje dajala na stran krvavo zaslužene krajcarje. Prihranila si je par tisoč dinarjev za stare dni. Težko je bolna. Pred letom dni je bila postrežnica pri nekem mariborskem demokratu. Ta jo je pregovoril, da je naložila svoje prihranke v demokratiški »Slovenski banki«. Ta revica sedaj vije roke in v obupu, ko je ob svoj trdo in pošteno prislužen denar, kliče: »Kaj bom sedaj sirota! Delati ne morem, a gospoda me je spravila ob denar. Na obžalno kom prišla!«

In takih žrtv demokratiške brezvestnosti in zapravljivosti je na stotine.

Demokrati pa so sedaj ob volitvah še tako drzni in nerazumni, da še upajo loviti glasove med kmeti, viničarji in drugimi volilci za svojo ničvredno stranko. Ali morda gg. kandidata demokratiške stranke Vračič in Šmonig teh lepih stvari ne vesta? Dobro vesta za vse to. Saj je n. pr. Šmonig doma blizu g. K. in njegovega zeta g. P. Vemo, da Šmonig sam osebno ni kriv teh nesreč. Ali stranka, pri kateri kandidira in katerega ga je postavila za kandidata, je po svojih voditeljih zagrešila vse to.

Ali naj mi volilci demokrate volimo še v oblastno skupščino, da bodo gospodarili tam z našim denarjem? To bi pomenilo, da hočemo imeti kozla za vrnarja.

Radi tega naj se noben volilec ne zmoti, da bi spustil v demokratiško skrinjico svojo krogeljico!

Vsi volilci glasujmo za prvo skrinjico, t. j. za pošteno Slovensko ljudsko stranko!

GOSPODARSTVO SAMOSTALNIH DEMOKRATOV.

Kako samostalni demokrati znajo gospodariti z ljudskim denarjem, dokazuje Slovenska banka, ki je doživela

polom. V to banko so vlagali svoj denar razni denarni zavodi in razne hranilnice v Sloveniji, ki so bile pod komando ali vsaj pod vplivom samostalnih demokratov. Vlagali so tudi svoj denar poedinj in med njimi siromaki, ki so jih privabile visoke obresti, katere so se jim obetale, ali pa mile besede demokratiških agitatorjev. Kako pa je s tem težko zasluženim slovenskim denarjem gospodarila uprava Slavenske banke, dokazujejo knjige te banke. Poprej so te knjige ostale zaprte za zunanji svet, sedaj pa, ko je prišel polom, so se morale odpreti pooblaščenec upnikov. V teh knjigah stoji zabeleženo, koliko je Slovenska banka izplačala samostalni demokratiški stranki za potrebe njenih organizacij in njenih časnikov. Med drugim je v knjigah banke zapisano to-le:

1. Dr. Gregorju Žerjavu je Slovenska banka nakazala dne 15. maja 1923 2 milijona kron za politične in kulturne namene (SDS seveda).

2. Dr. Milku Brezigarju je banka isti dan nakazala tudi 2 milijona kron za propagandne namene za zavod.

Banka je ti dve nakazili dala brezpogojno in posebej določila, da ta dva gospoda o uporabi tega denarja ne polagata nobenih računov in da denar lahko uporabita po lastni uvidevnosti.

3. Dne 15. maja so se odobrila izplačila Slavenske banke za organizacijo radikalne stranke v Sloveniji v skupnem znesku 800.000 kron.

4. Isti dan se je ugotovilo, da je dr. Branko Arko dvignil v Slovenski banki pol milijona kron za demokratiško stranko v Zagrebu.

5. Dne 24. junija 1923 je Slovenska banka nakazala dr. Franju Lipoldu pol milijona kron za kulturne in politične namene (SDS se razume). Dr. Lipold istotako ni dolžan polagati računov o uporabi tega zneska.

Tako je gospodarila Slovenska banka z v njej naloženim denarjem posameznikov in slovenskih denarnih zavodov. Slovensko banko so vodili prijatelji samostalne demokratiške stranke, ki so stranki pomagali. Gospodarstvo Slavenske banke je pristen izraz gospodarstva SDS.

SDS se skuša oprati s tem, da njeni agitatorji po shodih trde, da je samostalna demokratiška stranka v svoje strankarske namene prejela denar vrnila! Naj pove, komu ga je vrnila in kdaj ga je vrnila, naj pokaže pobotnice in pove, kje je tisti »vrnjeni« denar vknjižen! Toda SDS — molči!

Kdor torej hoče, da bi samostalna demokratiška stranka gospodarila na enak ali podoben način tudi v oblastni skupščini, ta naj voli kandidate te stranke!

Slovenici! Ali naj bomo v lastni državi — hlapci! Žerjav nas na svoji demokratiški stranki hoče napraviti za hlapce Beograda, Pucelj s svojo radičevščino na za hlapce Zagreba! Slovenska ljudska stranka pa pravi: Slovence bodi na svoji zemlji svoj gospod! — Zato volimo vsi SLS v 1. skrinjico! Kandidati se sramujejo svojih strank in svoje liste! Roškar, radičevci v Ljutomerškem okraju, je na volilnem sestanku obsodil postopanje svojega voditelja Pucelja, obenem pa se sramoval Radiča, češ, da ni voditelj slovenskih radičevcev. — Nosilec demokratiške liste v Mariboru, je izjavil, če bi preje vedel, bi sploh ne šel z demokrati. Od kandidatov na 1. povčevi listi v Ljutomerškem okraju, so že nekateri podali preklie in na shodih agitirajo proti — lastni listi. In volilci, vi pa naj zdaj take liste volite? Volimo vsi samo SLS v PRVO skrinjico!

Poročila S. L. S.

Kde je izdajalec slovenskega naroda? Ni nas dr. Korošec proslal Srbom, pač pa nas je Žerjav izdal, izdal pa tudi Pucelj, ki je šel za hlapca v Beograd in v Zagreb. Ravno tako bo tisti izdajalec slovenskega naroda, kdor stranko Žerjava ali Pucelja volil Stranka slovenskega naroda je SLS. Volite vsi v PRVO skrinjico!

VELIKASTEN SHOD SLS V MARIBORU.

V petek zvečer se je vršil v Zadrugi gospodarski ban ki shod SLS, kateremu po veličastnem potoku v Mariboru še ni bilo enakega. V razmeroma mali dvorani se je zbrala množica 1500 samih naših odločnih pristašev, ki so navdušeno odobraval govore dr. Korošca, dr. Leskovarja, dr.

Zato hočemo in moramo nastopati proti njemu in proti tistim strankam, katere ga zagovarjajo, podpirajo in so s tem zakriville tiste hude čase, katere danes živimo. Delovno ljudstvo hoče, da sadove svojega dela tudi samo uživa, hoče na svoji rodni grudi tudi imeti besedo in pravico, dati smernice za politiko in gospodarstvo. Zato pozdravljamo volitve za oblastne skupščine kot predhodno pot k avtonomiji in udeleževanju naših najsrčnejših želja.

Zatorej, delovno ljudstvo vseh stanov! Dan 23. januarja 1927 je za nas veliki dan. Kliče nas na volitve. Kliče nas k gospodarskemu osvobođenju, kliče na odpor proti centralizmu in njegovim priganjajem. Vsi zavednejši! Povabimo vse svoje sosede, sorodnike in prijatelje, da gredo na volitve ter vsi glasujejo za SLS, torej v prvo skrinjico! V bodočih samoupravah bo dana možnost pospeševati naše gospodarstvo ter ustvarjati toliko zaželjene gospodarske in socialne dobrine. To omogočimo sedaj. Vsi na volišče! Majhna je volilna krogeljica — odločuje pa veliko, od nje same je odvisna naša bodočnost. Naj tedaj vsak, ki si reže kruh z žuljevo roko, zaupa tudi sedaj naši SLS, ker le samo ta ima voljo in zmoglost, da v bodoči oblastni samoupravi ustvari svoj gospodarsko-socialni program. Le SLS stoji, danes edina, na braniku poštenja, svobode in napredka našega naroda. Ni se nam bati ne liberalcev in ne radičevcev, ker jih ljudstvo zavrača povsod. So še pa nekateri malodušneži, ki morda ne bi šli na volišče ter tako indirektno pomagali nasprotnikom. Mi pa pravimo: vsi morajo na plan dne 23. januarja! Vsi morajo na volišče in zadostiti svoji državljanski pravici in dolžnosti! Vsi morajo voliti kandidate SLS ter tako zadostiti svoji verski, narodni in stanovski dolžnosti. To se bo tudi zgodilo in zato bodemo poskrbeli vsi stanovski našega delovnega ljudstva! Vse naše zavedno, slovensko in krščansko delovno ljudstvo naj živi! — Naj živi SLS, stranka slovenskega ljudstva!

Viničar.

Jerovška in poslanca Žebota. Zborovanje je pokazalo, da ima tudi v mestu Mariboru SLS ogromno večino volilcev za seboj ter pri volitvah edino ona lahko računa na zmago, dočim v Mariboru vse druge skupine ne pridejo v poštev.

Kot prvi govornik je burno pozdravljen nastopil dr. Korošec. V svojem govoru je podal pregled o naši zunanji politiki, katero so radikalni zunanji ministri tako zavozili, da se nahajamo v težki zagati; potem je prešel na naš notranji položaj; o vabilu predsednika sedanje vlade Uzunoviča, naj vstopi SLS v vlado, je izjavil: »Mi smo načelno za to, da vstopimo v vlado, toda samo pod pogojem, da s svojim vstopom v vlado koristimo svoemu narodu, ne pa samo posameznim osebam, ki bi slučajno postale ministri. Ako naša stranka vstopi v vlado, se mora v Sloveniji poznati, da je sedaj v vladi stranka, ki ima zaupanje celega naroda. Samo zavoljo lepšega, kakor sta to storila lahkomišelnost, kadarkoli sta bila povabljeni v vlado, dr. Žerjav in Pucelj, pa mi ne gremo v vlado. O prodaji katerekoli točke našega programa ob tej priliki pa ne dopuščamo nobenega govora.« — O volitvah v oblastno skupščino je dr. Korošec dejal: »Brez vsakega dvoma je, da bo SLS dobila na Kranjskem in Štajerskem večino. Navzile temu pa prosim naše pristaše, da ne omagajo v volilni agitaciji, ampak naj skrbijo, da bo udeležba pri volitvah z naše strani čimbolj častna. Ako bo napredovala stranka, ki hodi po Sloveniji pod hrvaškimi klobukom, se bodo veselili Hrvati in se smejali naši naivnosti. Ako bodo pri nas pridobile stranke, ki se odrekajo slovenstvu, se bo smejal Belgrad in se bo redil njegov centralizem. Ako pa napredujemo mi, ako napreduje stranka slovenskega ljudstva, potem bosta Zagreb in Belgrad rekla: Slovenci so neupogljivi! Slovenci se ne prodajajo nikomur! Treba je njihove zahteve upoštevati in uvaževati! SLS ne bo pozabila na meščane in na vaščane, na kmeta, na delavca, na obrtnika, na trgovca. Stranka slovenskega ljudstva bo delala za ves svoj narod in zato naj volitve tudi tako izpadejo, da se bo lahko reklo: Ves narod je pod zastavo SLS!«

Med viharim odobravanjem, ki je sledilo govoru dr. Korošca, je nastopil kot drugi govornik mariborski župan dr. Leskovar. Baval se je v svojem govoru z vsemi 4 strankami, ki kandidirajo v Mariboru. Ko se je lotil socialdemokratske stranke, so skušali nekateri najeti socialisti delati medklice, pa so bili kmalu postavljeni na hladno.

Za tem je govoril dr. Jerovšek, ki je razkrinjal mariborske demokrate in narodne socialiste, ki rušijo gospodarstvo mariborske občine.

Poslanec Žebot je pozival nato navzoče, naj delajo in agitirajo od moza do moza, od hiše do hiše.

Poslanec Vesensjak je končno zaključil krasno uspele zborovanje.

Lepi volilni shodi v lenarškem okraju so se vršili dne 16. t. m. pri Sv. Ani, Sv. Trojici in Sv. Juriju. Na vseh treh shodih so govorili: poslanec Žebot in kandidata gg. župan Poljanec in kmet Roškar. Pri Sv. Trojici je govoril tudi župnik Gomilšek. Pri Sv. Ani se je za Vračičevega na trona dr. Goriška zavzemal neki Seifried, ki pa so ga domačini takoj postavili na hladno. Proklinjal je, da se je kar treslo, a nihče se ni zmenil zanj. Med našimi Anovčani je navdušenje za zmago naše stranke veliko. Može in lantje bodo storili vse, da bo naša prva skrinjica polna volilnih krogeljic. Pri Sv. Trojici, kjer ima advokat dr. Gorišek nosilec svoje liste Vračiča, je ogromna večina ljudi proti demokratu. Zborovanje je bilo tako lepo, kakor še malo katero dosedaj. Mladičji in može so slovesno obljubili, da bodo cel teden šli od hiše do hiše, samo da zbršejo mader iz naše fare, da demokratiška Goriškova stranka ne zmaga. Enako navdušenje je vladalo na shodu pri Sv. Juriju v Slov. gor. Cela fara, tudi žene in dekleta, tekmujejo v agitaciji od volilca do volilca. Nedelja, dne 23. januarja, bo sodni dan za demokrate v tem okraju, osobito za njih voditelja dr. Milana Goriška. Vsi poštene volilci bodo volili samo prvo skrinjico!

Ptujsko polje navdušeno sprejema g. dr. A. Korošca! Pretekli četrtek je nameraval dr. Korošec sestanek v Cirkovcih in zvečer pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju. Sestanki so se izpremenili v sijajne manifestacije ljudstva za voditelja in za Slovensko ljudsko stranko. Posebno v Cirkovcih je bil obisk velikanski in može in mladeniči so iskreno, možato in navdušeno pozdravljali dr. Korošca in pritrjevali njegovim izjavam. Tudi pri Sv. Lovrencu je bil obisk zelo velik in razpoloženje volilcev izbornost. Pokvariti utisa ni mogel poizkus par kričavcev iz drugih krajev, ki bi radi delali zgago. Za dr. Korošcem je govoril v obeh krajih tudi poslanec Ivan Vesensjak. S posebnimi rezolucijami so izrazili volilci dr. Korošcu in Jugoslovanskemu klubu zahvalo in zaupanje ter povdarili, da ne bodo pri sedanjih volitvah le samo glasovali, temveč bodo tudi navdušeno delovali za sijajno zmago Slovenske ljudske Stranke. Mi smo ponosni na naše zavedne in odločne pristaše na Ptujskem polju.

Volilno gibanje v ormožkem okraju. Ormoški okraj je že pri zadnjih volitvah pokazal, da stoji po svoji ogromni večini v taboru SLS. Naša stranka je dobila okrog 2640 glasov, demokrati 470, Pucelj 210, Radič 240, vsi drugi pa (saj je bilo 14 skrinjic) okrog 100 glasov. Pri teh volitvah bodo samo 4 skrinjice in sicer naša SLS, SDS, SKS in socialisti. Volilni izgledi drugih strank pa so še slabši, kakor pri zadnjih volitvah in čeravno so samostojneži zlezli v Radičev torbo, ne boste obe stranki imeli pri sedanjih volitvah niti toliko glasov, kakor prej vsaka zase. Tudi tisti maloštevilni nasprotni volilci so se sedaj spametovali, ker uvidevajo, da od samih obljub in Radičevih fraz brez podrobnega gospodarskega dela ne morejo živeti. Delavski sloji imajo sedaj v stranki SLS svojega kandidata, viničarja Rozmana, in so veseli, da imajo odprta usta v oblastni skupščini. Kmetje so pri zadnjih volitvah stali kakor zid za svojim tovarišem Bedjaničem, sedaj pa bodo glasovali za kandidata Janžekoviča, ki je tudi znan po celem okraju kot razumen gospodar. Inteligenca, ki čuti s potrebami slovenskega naroda, pa bo volila g. bančarja ravnatelja Kovačiča. — Demokrati pa so s Petovarjem kakor vedno slabo odrezali. Že pri zadnjih volitvah je izgubil ta magnat celo v domačem kraju skoro vse glasove. Zadnje ostanke pa mu je sedaj pobral francoski vinski vrag, ka-

Viničarski vestnik.

NAŠEMU DELOVNEMU LJUDSTVU!

Po samostojni in liberalni stranki ustvarjeni in po radičevih podpirani centralizem je slovenskega kmeta spravljal skoraj ob vse premoženje ter je slovenskemu delavcu težkočil in skoraj onemogočil življenjsko možnost. Radi aenasitnega centralizma in z njim združene korupcije so narasli današnji ogromni davki, takse in druge dajatve. (Vse to seveda na račun delovnega ljudstva. Nemanič plača pri teh rečeh toliko kot milijonar. Upropastilo se je gospodarstvo Slovenije, omejila se je industrija v naših krajih, o dobri trgovini ter uspešnem izvozu kmetijskih produktov ni več niti govora.

Pred takimi dejstvi stoje danes naši državljani, kmetje in obrtniki, pred vsem pa delovno ljudstvo. Žejni so pravice po lastnem življenju, katere jim po božjem in po naravnem pravu pripada. Hočejo dela, hočejo kruha in oblačke, zahtevajo rešitve svojih stanovskih zahtev. Zavest jim narekuje, da so njihove zahteve pravične, saj vendar oni ustvarjajo splošne dobrine s svojim delom in znojem in s svojimi žulji. Zahtevajo, prosijo, intervenirajo, jokajo — pa centralizem je za to gluhi in slepi. Mesto izenačenja ali omiljenja davkov — jih povzbuje. Mesto svobode in državljanske enakopravnosti — širi strah in vrši nasilje. Mesto splošnega socialnega zavarovanja ter zakonite zaščite šibkejših slojev — ustvaril je davek na ročno delo, na telesno moč sestradanega delavca. Mesto pomoči za razvoj industrije in omiljenje brezposelnosti — imamo zastoj v industrijskem razvoju in širjenje brezposelnosti. Mesto dobre trgovske politike za vnovčenje doma nepotrebnih produktov — visoke carine, obmejno šikaniranje, iz česar sledi poguba za kmetijstvo, vinogradništvo itd. itd. Tako vsi čutimo danes sami na sebi, da je centralizem in njegove posledice naš gospodarski propad.